

Karamel og abrikos

Siden de første dukkede op i midten af 70'erne, har der, især i England, været stor begejstring for de såkaldte karamel- og abrikosfarvede siamesere og orientaler. I GCCF i England har disse farvet meget længe været fuldt anerkendte og dermed registreret i stamtavlerne. Med den øgede import fra udlandet ser vi nu flere og flere katte med denne farvebetegnelse i deres stamtavler. Først var det især hos de orientalske kort- og langhår, men nu ser vi også flere stamtavler med disse farver bag importerede siamesere.

Farverne forårsages af et gen, der kaldes "Dilute modifier" (Dm)[2] og er således en modifikation af genet for fortynding Dilution (D).

Fortyndergenet får kattens farvepigmenter til at klumpe i hårstråene, så f.eks. en sort kat kommer til at se blå ud. Med modificering klumper pigmentkornene stadig, men enkelte korn bryder

løs, hvilket giver en brunlig effekt i hårstrået. Da jeg begyndte at interessere mig for farven for år tilbage, beskrev en engelsk dommer en lillabaseret karamel for mig som "dårlig blå", og så var jeg da først forvirret på et højere plan.

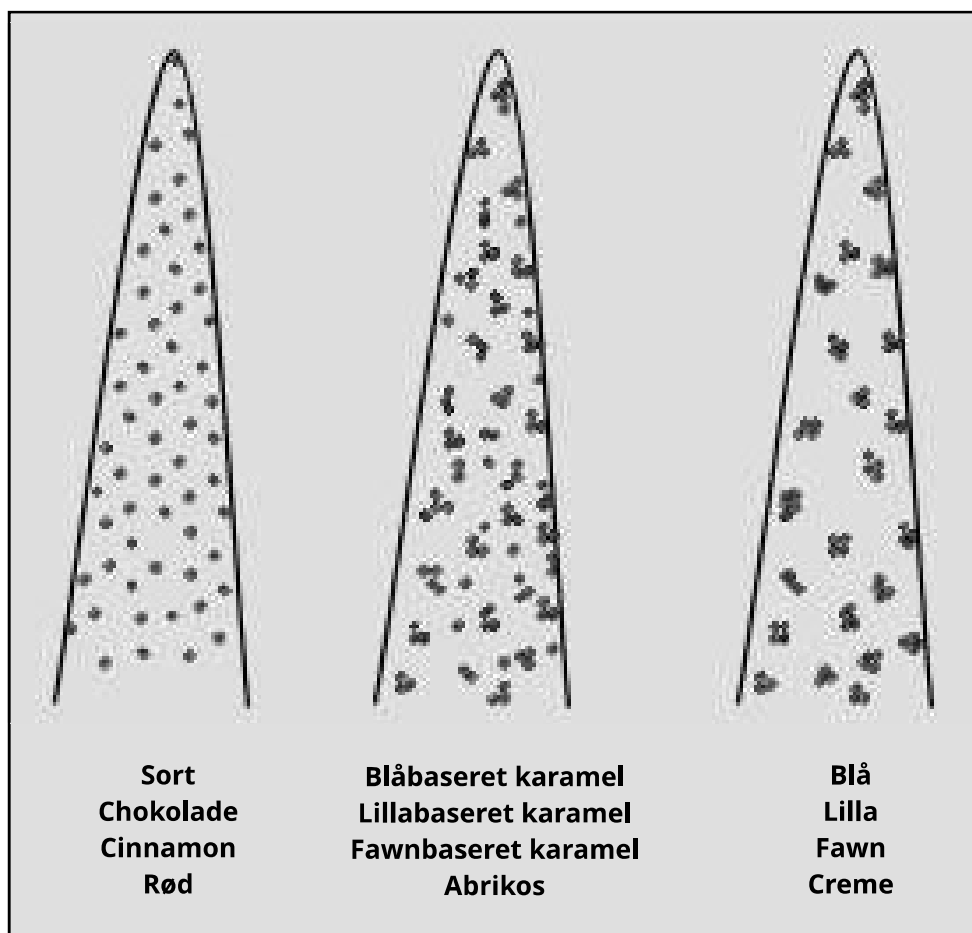
Sort fortyndes til blå og med Dm kaldes farven for *blåbaseret karamel* (x am), og

beskrives som en brunlig blå.

Chokolade fortyndes til lilla og med Dm kaldes farven for *lillabaseret karamel* (x cm), og beskrives som taupe/gråbrun.

Cinnamon fortyndes til fawn og med Dm kaldes farven for *fawnbaseret karamel* (x pm), og beskrives som lyst rødbrun med en blåligt skær.

Rød fortyndes til creme og med Dm

kaldes farven for *abrikos* (x em), og beskrives som en varmere farve end creme, men ikke mørk nok til at være rød. Tabby karamel eller abrikos katte beskrives med et metallisk skær.

Er basisfarven for en karamel ikke kendt (fordi den ikke er angivet i forfædrenes stamtavler) bruges EMS koden m (kun muligt for siamesere).

	B	b	b'	Xo
Normal	Sort	Chokolade	Cinnamon	Rød
Dilute modifier	Blåbaseret karamel	Lillabaseret karamel	Fawnbaseret karamel	Abrikos
Fortyndet	Blå	Lilla	Fawn	Creme

Robinson's: Genetics for Cat Breeders & Veterinarians, der sidst er opdateret i 1999, beskrives Dilute modifier som et dominant gen, der påvirker pelsfarven på fortyndede katte. Genet har ingen effekt på de ikke-fortyndede farver (sort, chokolade, cinnamon og rød). Normalt siger vi, at et dominant gen altid kommer til udtryk, men her ser vi altså, at man kan have en ufortyndet kat, der *maskerer* et dominant gen.

Vi har ikke nogen gentest, der kan vise om katten er karamel eller abrikos. Det er englændernes meget omfattende avlsarbejde helt tilbage i 70'erne, der har vist, at vi har med et dominant gen at gøre. I dag er der dog stadig engelske opdrættere, der er i tvivl om hvorvidt der er tale om ét gen, flere gener eller måske bare farvenuancer, vi slet ikke har nogen styr på. Enkelte af de oprindelige karamel-opdrættere er endda holdt op med at registrere deres katte som karamel.

Det siger sig selv, at det er en udfordring for øjnene at farvebedømme killinger. For

et par år siden fik jeg et kuld med tre lilla blotched tabby killinger, der så højst forskellige ud. En var meget mørk og blålig

i farven, en var mere varm brunlig lilla, og den sidste var helt lys i den lilla farve. Selv om jeg føler mig ret hjemme i genetikken,

[1] EMS kode er FIFEs Easy Memory System, hvor bogstaver bruges til at beskrive race, farve, hale, øjne, ører, pels og lignende. En SIA n 21 03 er for eksempel en bruntabbymasket siameser med hvidt. En OLH qs 22 er en fawntortie sølv blotchedtabby orientalsk langhår.

[2] Et andet system er de bogstaver, der bruges til at arbejde med de forskellige gener. Aa er f.eks. en agouti (tabby) kat, der bærer gen for non-agouti. Bb er f.eks. en sort kat, der bærer gen for chokolade.

Det er om at holde tungen lige i munden, så vi ikke blander de to systemer sammen.

fik jeg grå hår af at spekulere over forskellen. Var én af dem karamel? Og i så fald, hvilken? Da de voksede til, kunne jeg se, at den ene af drengene var sølv, hvilket forklarer den lyse farve, men var den næsten blå dreng så karamel eller var det den mere brunlige søster? På billederne, som i desværre ikke kan se i farver, i artiklen om JSON og Bodil andetsteds i bladet, ser JSON stadig meget mørk ud i forhold til broderen Luciano. Og på nedenstående billede af JSON foran søster Freya som lille, kan jeg på farveversionen se hans meget blålige tone mod hendes meget varmere brunlige.

Som orientaleropdrætter kan jeg få mareridt ved tanken om at skulle lave stamtavler til tiden på en fawn siameserkilling, der næsten ikke er farvet ud, før den flytter hjemmefra. Eller hvad med en cremetabby siameser? Og skal jeg så også tage stilling til om den lille er karamel eller abrikos, så bliver det først rigtig sjovt.

Jeg overvejer stadig, om ikke det er en nødvendighed med en tur til England for at se kattene live hos opdrættere og udstillere, der har mere erfaring med farverne.

Hvad stiller vi så op med karamel og abrikos?

Disse farver ikke anerkendt i FIFE, og dermed heller ikke hos os i Felis Danica. Men når vi siger at de ikke er anerkendt, har det typisk ikke været i betydningen "den farve må en orientaler ikke have" (som f.eks. en masket skovkat) men mere i den betydning at man bare ignorerede, at

genet fandtes. Dvs. at en blåbaseret karamel blev sidestillet med en normal blå og så videre. Det er ikke en tolkning der som sådan står nogen steder i FIFE's regler, men mere en oplevelse af hvordan farverne har været håndteret de sidste 20 år.

Det har dog givet anledning til lidt problemer når opdrættere har importeret katte med karamel eller abrikos forfædre i stamtavlen.

I en lang periode fik vi slet ikke lov til at få de pågældende katte med i vores Felis

Danica stamtavler, så der kom ganske enkelt blanke felter i vores importstamtavler. Sidenhen valgte FIFE så at give disse farver en EMS kode[2] *m* så man i det mindste kunne registrere dem på importer. EMS koden *m* bliver anvendt på samme måde som *s* for sølv, nemlig som tillæg til en af grundfarverne. (hhv. *am*, *cm*, *pm* og *em*)

Katte med disse farvebetegnelser bliver yderligere vist i stamtavlerne med betegnelsen for ikke-ankendt farve *x*, hvilket også medfører, at katten får eksperimentel stamtavle (RIEX), hvis en

sådan farve findes i de første tre generationer på tavlen. En blåbaseret karamel orientaler vil således betegnes *OSH x am*.

Med henblik på registreringen er problemet ikke så stort. Da vi ikke anerkender karamel farverne i FIFE, vælger de fleste opdrættere bare at registrere deres killinger med den anerkende grundfarve, dvs. blå (a), lilla (c), fawn (p) eller creme (e). En evt. RIEK registrering vil dermed forsvinde af sig selv efter højst 3 generationer.

Avlsmæssigt er det en lidt anden historie, for selv om FIFE ikke anerkender farverne, så er de der jo nok alligevel. Er der karamel eller abrikos katte i din kats linier, bør du være opmærksom på det, når du får killinger med fortynding. Vil du undgå genet fremover, bør du være omhyggelig med farvebedømmelse og udvælgelse, når du lader en fortyndet killing gå videre i avl.

Vær opmærksom på, at der kan skjule sig et maskeret Dm gen i anerne bag en

ufortyndet kat. Køber du en sort, chokolade, cinnamon eller rød kat, så kan den altså bære anlæg for Dilute modifier, uanset om det skyldes ét dominant gen eller flere geners påvirkning af nuancen i farven. Vil du gerne af med et muligt gen, så er det sikreste, at vælge en rigtig god fortyndet kat, hvor du forhåbentlig kan se, at den ikke har genet.

Vær også opmærksom på, at der kan skjule sig karameller og abrikoser i en stamtavle, selv om disse ikke er registreret. Hvis min JSON faktisk er lillabaseret karamel, så har jeg jo principielt registreret ham forkert. Jeg forstiller mig, at det kan være sket i ret mange tilfælde, hvor f.eks. en FIFE opdrætter slet ikke har overvejet, at killingen kunne være karamel, når vi normalt ikke opererer med denne farve. Det betyder, som hos os, at du uventet kan få to lilla katte, der slet ikke har samme nuance.

Charly Riis
kattegenetik.info

Lille siameseropdræt
Sunde og racetypiske killinger med dejligt temperament

Roligheden - www.rolighedsgaarden.dk
Sisser Weinreich, 4400 Kalundborg, 51 60 02 73